

SILA-İ RAHİM

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَلًا فُخُورًا

“Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşta, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.” (Nisa, 4/36.)

Allah, insanı en güzel surette yaratmış onun ihtiyaç duyacağı her şeyi dünyada var etmiştir. Yarattığı varlıkların birçoğunu insanın hizmetine sunmuştur. İnsan, fitraten maddi ve manevi ihtiyaçları olan bir varlıktır. Sevgi, saygı ve merhamet görme insanın manevi ihtiyaçlarındandır.

Allah, insan için anne rahminden başlayarak doğumuyla devam eden ve ölümüne kadar etrafında bir takım insanlar var etmiştir. İnsan, diğer insanlarla iletişim kurmaya onlardan madden ve manen destek görmeye ihtiyaç duyar. İnsanlar, öncelikle anne baba, dede, nine, kardeşler, amcalar, halalar, kardeş çocukları, dayılar, teyzeler sonra da yakınlık derecesine göre nesep bağı olan akrabalarıyla iletişim kurar, birbirinin maddi ve manevi ihtiyaçlarına cevap verirler.

Akrabalık arasındaki ilişkiler İslam literatüründe *Sıla-i rahim*; olarak ifade edilir. “Rahim” ile anne rahmi, “sıla” ile de bağ kastedilir. Rahim, anne karnında bebeğin yaratıldığı yerdir. Anne ile cenin birbirine kordonla bağlıdır ve cenin o bağ olmazsa yaşama imkânını kaybeder. Cenin doğup dünyaya geldikten sonra madden ve manen duygusal bir bağa ihtiyaç duyar. Bu bağ, bir ömür muhafaza edilmesi gereken bir bağıdır. Sıla-i rahim, anne karnında başlayan duygusal bağın kıyamete kadar devam etmesini ifade eder.

Yüce Rabbimizin en güzel isimlerinden “Rahman” ve “Rahim” ile rahmet ve rahim aynı kökten gelmektedir. Bu isimler; acıma, esirgeme ve merhamet etme anlamlarına gelmekte olup annenin karnındaki çocuğa, diğer varlıkların yavrularına olan muamelelerine tesir eder. Rahman’ın arşından çıkan merhamet nazarı, dalga dalga insanların birbirleriyle olan ilişkilerine yansır. Akrabalar arasında bu bağ daha güçlü ve daha sağlamdır. Sıla-i rahimle inanlar akrabalık bağlarına sahip çıkarken aynı zamanda Rahman olan Allah’ın merhametini aralarında yayarlar.

Sıla-i rahim, akrabanın aranıp sorulması, onların ziyaret edilmesi, gurbettekilerin kendi memleketlerine ziyaret için gelmeleri, akrabalarla görüşmeyi, onların muhtaç olanlarına yardım edilmesi, hasta olanlarının ziyaret edilmesini ve varsa kusurlarının affedilmesi anlamlarını içine alan geniş bir kavramdır. Bu

sayılanlar, akrabalık hukukundandır. Vefâ ve mürüvvet hasleti, en güzel sosyal bir vazifedir. Akraba hukukuna riâyet bir vecîbedir. Aralarında ihtilaf yasaklanmış, hatır kırmaya ve dedikoduya sebep olacak şeylere meydan verilmemesi emredilmiştir.

H. Peygamberin Hayatında Sıla-i Rahim Örnekleri.

H. Peygamber (s.a.v), sütannesi Süveybe'yi ziyaret etmiş, onun hatırını sormuş, ona ikramlarda bulunmuştur. Sütannesi Halime'yi gördükçe; "Benim annem, benim annem!" diyerek, kendisine içten sevgi ve saygı gösterip, ihtiyaçlarıyla ilgilenmiştir. H. Hatice ile evlendiğinde, süt annesi Halime Mekke'ye gelmiş, Peygamberimiz onu ağırlayıp ona kırk koyun ve bir deve hediye etmiştir.

Huneyn Savaşı'nda esir düşen sütkardeşi H. Şeyma'yı elbisesinin üzerine oturtmuş ve 'hoş geldin' buyurmuş, gözleri dolu dolu olmuş, ona sütanne ve sütbabasını sormuş, ona hediyeler vererek ağırlamıştır. Dadısı Ümmü Eymen'i sık sık ziyaret ederek kendisine "anne" diye hitap etmiştir. Yine onun için; "Anamdan sonra annem, benim ev halkımdan geride sağ kalan kimsedir." diyerek iltifat etmiştir.

H. Peygamber (s.a.v), Mute Savaşı'nda amcasının oğlu Cafer (r.a) şehit olunca onun evine giderek, onun çocuklarını bağrına basmış, onları öpmüş, koklamış ve Cafer (r.a) için ağlamıştır. Sonra ev halkı için yemek hazırlatıp onlara ikram etmiş ve iki oğlunun bakımını üstlenmiştir. Peygamberimizin bu davranışlarında, yıllar boyunca devam eden vefakarlığını görmekteyiz.

Sıla-i Rahim Yapmanın Önemi ve Bize Kazandırdıkları.

1- İmanın Gereği ve Müslüman'ın vazifesidir.

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette imanın sadece dille ifade edilmesinin yeterli olmadığını, insanın davranışlarına yansımaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bu anlamda sila-i rahim imanın bir yansıması olarak büyük önem arz etmektedir. Nitekim Peygamber efendimiz hadis-i şeriflerinde:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْنَمْ ،

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse akrabasına iyilik etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”(Buhari, Edeb,31.) buyurmuştur.

Akrabalık bağlarını korumak, onlara iyilik yapmak, onlara Rabbimiz 'in merhametini taşımak Allah'a ve ahiret gününe inandım diyen müminlere önemli bir görev. İmanın hayatımıza olan önemli bir yansımasıdır.

2- Allah'ın Korunması İsteddiği Bağdır.

Kul, sıla-i rahim yaparak akrabalarıyla olan bağını muhafaza eder. İslâm toplumlarında akrabalık bağlarına sahip çıkmak ilahi rahmetin bir tezahürüdür. İnsan ile Allah arasındaki kulluk ilişkisi nasılsa, kulların birbiriyle olan ilişkilerinde sıla-i rahim de odur. Kulluk nasıl süreklilik gerektiriyorsa, sıla-i rahimde kullar arasında süreklilik gerektiren bir vazifedir.

Rasulullah (s.a.v) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ الرَّحِمَ شَجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ، فَقَالَ لَهَا: مَنْ وَصَّلَكَ وَصَلْتُهُ، وَمَنْ قَطَعَكَ قَطَعْتُهُ

“Rahim (akrabalık), Allah'ın rahmetinin eserlerindendir. Allah ona şöyle demiştir: Kim seni korursa, Ben de ona merhamet ederim. Kim seni koparırsa, Ben de ondan ihsan ve rahmetimi keserim.” (Buhârî, Edeb,13.)

Hadis-i şerif bize akrabalarla olan iletişimin Rabbimizle olan bağı korumak konusunda büyük önem ifade ettiğini vurgulamaktadır. Akrabasını aramak, onun ihtiyaçlarına cevap vermek, ziyaret etmek hepsi Müslüman'ın rızay-ı ilahi arayışıdır. Bu arayış Allah'ın rızası ve merhametidir. Böyle bir fırsatı kaçırmayan Müslüman rabbimizin ihsan ve lütuflarına mazhar olacaktır. Sıla-i rahmi koparan kişi de Allah ile arasına mesafe koymuş ve bu durum onun için büyük bir zarara dönüşecektir.

3-Sıla-i Rahim Amellerin Faziletisine ve Cennete Ulaşma vesilesidir.

Müslüman; namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetlerden ferdin sorumludur. Bu ibadetler, kişiye farz olup ölünceye kadar yerine getirilmesi gereken ferdi kulluk görevleridir. Bununla beraber ferdin bir takım sosyal görevleri de vardır ki onlar amellerimizin değerini artırır. Kulluğumuzun sosyal boyutunu tamamlar. Sıla-i rahim bu görevlerimizden biridir. Rasulullah buyurdu ki:

الْصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحِمِ ثِنْتَانِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ

“Yoksula bir şey vermek sadakadır. Akrabaya bir şey vermenin ise iki sevabı vardır. Birisi sadaka sevabı, diğeri de akrabayı görüp gözetme sevabıdır” (Tirmizi, Zekat, 26.)

Sıla-i rahim, sadece akrabayı ziyaret etme anlamı taşımamaktadır. Akrabaya sahip çıkmayı, sıkıntısı varsa gidermeyi, ihtiyaç duyduğunda maddi ve manevi olarak yanında olmayı ifade eder. Hadis-i şerifte Hz. Peygamber'in kişinin akrabasına yaptığı bir iyiliğin Rabbimiz katında iki kat değer gördüğünü ifade etmesi, akrabalık ilişkilerinin büyük önem arz ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla akrabaya yapılan iyilik, amellerimizin faziletini ve derecesini artırmaktadır.

Cennete vesiledir ki; Bir adam Hz. Peygamber'e gelerek, **“Bana, yaptığımı beni cennete sokacak bir amel haber ver!”** der. Orada bulunanlar, **“Buna da ne oluyor!”** derler. Hz. Peygamber, **“Bir ihtiyacı var, nesi olacak!”** der ve soran şahsa,

“Allah’a ibadet edersin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmazsın. Namazı kıalarsın, zekâtı verirsin, bir de sıla-i rahmi yerine getirirsin (akrabalarla bağlarını sürdürürsün).” (Buhârî, Zekât, 1) buyurarak sıla-i rahimi cennete vesile salih amellerden saymıştır.

4- Rızkın Genişlemesine, Ömrün Bereketlenmesine ve Amellerin Kabulüne Vesiledir.

İbadet ve taat kulun Rabbine karşı görevlerindendir. İnsan, ibadetle ve iyilik üzere bir ömürle bereketli bir hayata sahip olur. Kişinin sosyal hayattaki görevlerini ifa etmesi onun dünya ve ahiret saadetine vesile olur. Sıla-i rahim anne-babamıza, amca, hala, dayı, teyze gibi akrabalarımıza olan muhabbetimiz, onlara karşı yapmış olduğumuz iyilikler bize dünyada da kazanç sağlar. Ahirette Rabbimize arz edeceğimiz ibadetlerin kabulünü etkiler.

Rasulullah buyurdu ki:

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَأَنْ يُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ

“Kim, rızkının genişletilmesini, ecelinin uzatılmasını isterse sıla-i rahim yapsın.” (Buhârî, "Edeb", 12,)

Yine Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır:

“Mükâfâtı (sevâbı) en hızlı verilen tâat (hayır ve iyilik), sıla-i rahimdir. Bir ev halkı, her ne kadar kötü olsalar da, sıla-i rahim yaparlarsa, malları artar, nüfusları da çoğalır. Ev halkı sıla-i rahim yaptıkları müddetçe, hiçbir şeye muhtaç olmazlar.”(Ebu Davud, Edeb, 51.)

Başka bir hadislerinde de Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ أَعْمَالَ بَنِي آدَمَ تُغْرَضُ كُلُّ خَمِيسٍ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ، فَلَا يُقْبَلُ عَمَلٌ قَاطِعٌ رَحِمٍ

“Her Cuma gecesi insanoğlunun amelleri Allah'a arz olunur. Ancak akrabasıyla alâkasını kesen kimsenin amelleri kabul edilmez.” (Buhârî, el-Edebü'l-müfred, s. 61)

Peygamber Efendimizin insanların sadece namaz, oruç gibi ibadetler yapmasının kulluk için yeterli olmadığını bu ibadetlerin gereğinin hayatımızın her alanına yansımaları gerektiği anlamını ifade eden bu hadis-i şerif bizim için özel anlam ifade etmektedir. Sıla-i rahime yapılan vurgu dikkate alınması gereken çok önemli bir husustur. Kulun amelleri sıla-i rahimle Allah’a arz edilirse bir anlam ve değeri olur.

5- Duaların Kabulüne Vesiledir.

İslam büyüklerimizden İbn Ebî Hamza şöyle der: Sıla-i rahim, mal ile, ihtiyaç zamanında yardım etmekle, zararları def etmekle, güler yüzlü olmakla, dua ile olur... O'nun ifadelerinde dualaşmak sıla-i rahimin bir parçasıdır. Mümin mümine gıyabında dua eder ama akrabalarımıza iyilik ve hayır için dua etmek aynı zamanda sıla-i rahimin bir gereği ve öncelikliğidir.

Peygamber Efendimizin ashabından İbn Mes'ûd şöyle der: "Semânın kapıları, kat'ı rahim yapana (akraba ilişkisi gözetmeyene) kapalıdır." (Taberani, el-Kebir, IX, 159.)

Sıla-i rahim, dualarının kabûl olmasına vesile olur. Çünkü Hadis-i Şeriflerde;

"Bir kul, günah olan veya akrabasıyla bağı kesmesine yol açan bir şey dilemedikçe yahut acele etmedikçe duası kabul olunur." Ashâb-ı Kirâm: **"Ya Rasûlullah! Acele etmek ne demektir?"** diye sorunca Hz. Peygamber: **"Nice defalar dua ettim de Rabbimin, duamı kabul buyurduğunu gördüğüm yok, der. Nihayetinde bıkar ve duayı bırakır."** (Müslim, "Zikr", 92.)

buyurdu. Benzer bir hadiste de:

"Yeryüzünde bir Müslüman Allah'tan bir şey dilerse, günah bir şeyi istemedikçe veya akrabası ile ilgisini kesmeyi arzu etmediği sürece, Allah onun dileğini mutlaka yerine getirir veya ona vereceği şey kadar bir kötülüğü kendisinden giderir." (Tirmizî, "Da'avât", 115) buyrulur.

Mağaraya sığınan üç kişiyle ilgili meşhur hadiste bahsi geçen kişiler sâlih ameller vesilesiyle dua etmekte ve kabulünü niyaz etmektedirler. Bunlardan her biri yalnızca Allah'ın rızasını gözettiği önemli bir amelini zikrederek duada bulundular. İçlerinde birisi anne babasını yaptığı iyiliği vesile kılarak dua etmiş ve duası kabul olmuştur. Böylece diğerlerinin de dualarına cevap verilmiş, mağaradan kurtulmuşlardır. ((Buhârî, Büyû, 98; İcâre, 12; Müslim, Zikir, 100)

6- Kat'-ı Rahim (akraba ilişkisini kesen) Yapan Topluluğa Rahmet İnmez.

Bir hadîste, **"Kat'-ı rahim yapan topluluğun üzerine rahmet inmez."** (Buhârî, *el-Edebü'l-müfred*, thk. M. Fuâd Abdülbâkî, Daür'l-beşâir el-İslâmiyye, Beyrut 1989, I, 36.) buyurulmuştur.

Sıla-i rahim yapan bir topluma Allah'ın rahmeti iner. Sıla-i rahimin terki ise o topluluktan rahmetin kesilmesi anlamına gelir. Hadiste geçen "Rahmet inmez" ifadesi, "dua makbul olmaz, o topluma sekinet ve huzur gelmez" gibi anlamları da ihtiva eder.

Sahabe efendilerimiz "Allah aşkına içinizde sıla-i rahmi kesenleriniz varsa aramızdan ayrılınsın! Çünkü Allah'a duâ etmek istiyoruz. Oysa semanın kapıları sıla-i rahmi kesenlere kapalıdır." Diyerek bu şuurla hareket etmişlerdir.

Sıla-i Rahimin Ayakta Tutulması İçin Yapılması Gereken Sorumluluklarımız.

Kişi sıla-i rahim konusunda öncelikle anne babasına karşı sorumludur. Ana babaya itaat etmek, onlarla ilgilenmek temel vazifelerimizdendir. Zekat, sadaka ve benzeri ibadetlerimizde akrabalarımızdan ihtiyaç sahipleri varsa öncelikle onlara sahip çıkmalıyız. Onları ziyaret ederek akrabalık bağlarını muhafaza etmeliyiz. Hasta olduklarında yanlarında olmalı, cenazelerde üzüntülerine ortak olmalıyız. Yakınlara karşı tatlı sözlü, güler yüzlü olmak, selâmlaşmak, üzüntülü zamanlarında yanlarında olmak, hediyeleşmek, ikram etmek, maddi olarak ihtiyaç duyduklarında onları başkalarına muhtaç etmemek, sıla-i rahimi muhafaza etmenin önemli yollarındandır.

Zengin akrabaların ziyareti kolaydır, nefse hoş gelir. Onlarda ziyaret edilmeli ancak fakir akrabaların yanında olmak, çocuklarının sofralarına, gönül dünyalarına dokunabilmek, onları kırmadan, mahcup etmeden onlara alaka göstermek ve aynı sofrayı paylaşmak sıla-i rahimin özüdür.

İslam miras hukuku sadece bir mal paylaşımı değildir, akrabalar arasındaki hukukun ilah takdirde ifade edilmesidir. Mirasta kadına bir erkeğe iki diyen Müslüman, kız kardeşiyle halasıyla, teyzesiyle alakasında aynı hassasiyeti göstermek zorundadır. İşine geldiğinde İslam'ı kendi menfaatine, işine gelmediğinde kardeşim gelsin, o alsın, baksın demek Müslümanın takınacağı bir tavır değildir.

Akrabalarımızın hataları olabilir. Onların hatalarını sıla-i rahime engel koymayalım. Onları ziyaret ederek iyi olanı, doğru olanı onlara anlatalım. Hatasız kul yoktur, onlara hatalarında rehberlik yapmak sıla-i rahimdendir.

Şirk içinde olan babasına dua eden Hz. İbrahim (a.s)'da, Hz. Nuh (a.s)'un evladı için mücadelesinde, Hz. Lut (a.s) kavmi için çırpınışında bizim için ibretler vardır. Ana babana, evladına, hatalar içinde olan akrabana dua et, ona kol kanat ger ve onları ihmal etme.

Ana babası yaşlanmış onları ihmal ediyor; işine, evine ve parasına daha çok değer veriyor. Bir zamanlar onlarda senin gibiydiler, yaşlandılar senin sesine, ilgine ihtiyaç duyuyorlar. Sen onları ihmal etme, kendine hasret bırakma. Gün gelecek sende yaşlanacak çocuklarına akrabalarına ihtiyaç duyacaksın unutma. Alkame (r.a) annesinden helallik olmadan kelime-i şehadet getiremiyor. Ana- baba nasıl ihmal edilebilir.

Kur'an-ı Kerim, karı-koca arasındaki problemlerin çözümünde, akrabalar arasından hakem tayin edilmesini ve hakemlerin aile problemini çözmelerini tavsiye etmesi bizim için büyük önem ifade etmektedir. Aileler arasında bir problem olduğunda, akrabalar bu duruma kayıtsız kalmamalıdır. İnsanlar akrabalarının durumu

diğer insanlardan daha iyi bilirler, onların sıkıntılarında ilk müdahale yine akrabadan gelmeli, akrabasının ihtiyacına ilk koşan olmalıdır.

Unutmayalım ki; sıla-i rahim, kulun ibadetidir. Kulun rabbiyle olan bağı koruması için yapması gereken bir görevdir. Ömrün ve rızkın bereketlenmesine, kulun ibadet ve duasının kabulüne vesiledir. Karşılığı hem bu dünyada hem de ahirette verilecek salih amellere dendir.

Cehalet, kibir, haset, akraba ziyareti ve misafirleri önemsememek, akrabanın yanın görmeyi arzu ettiği, düğün, sünnet gibi zamanlarında yanında olmamak ve sui zanda bulunmak sıla-i rahimin önündeki önemli engellerdir. Müslüman, bu tür kötü hasletlerden uzak durmalıdır.

Günümüzde Sıla-i Rahimin Önemi

İnsanlar şehirleşmenin etkisiyle bir takım değerleri kaybetmeye başladılar. Bu kaybedilen değerlerin en önemlisi kuşkusuz sıla-i rahim bilincidir. İnsanların dünyaya olan muhabbetleri, birbirlerine olan muhabbetini de azalttı. Akrabalar birbirlerini arayıp sormaz oldular. Bugün sıla-i rahimi canlandırmaya her zamankinden daha muhtaç olduğumuz açıktır. Sıla-i Rahim fitri bir ihtiyaçtır. Bu vazifeyi aksatan her insan aslında kendini ihmal etmektedir. Çünkü Allah'ın kullarıyla olan en önemli bağı sıla-i rahimdir. Akrabalarıyla sorun yaşayanın Rabbiyle olan muhabbetinde de problem olduğu açıktır. Dolayısıyla bugün özümüze dönüp, toparlanmaya sıla-i rahim yapmaya, her zamankinden daha muhtacız. Büyüklerin küçüklere nasihat etmesi, anne babanın ve akrabaların aranıp sorulması, ihtiyaçlarının giderilmesi, imanı bir mesele olduğu bilinciyle hareket etmeliyiz.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sâlih ameller yarışı olan bu dünya hayatında, herkesin bir ailesi ve akrabaları vardır. Akrabalarımızla olan bağın korunması çok önemlidir. Allah (c.c.), genel anlamda insanlık bağıyla bütün insanlar arasında, özellikle yakın daireden başlayarak akrabalar arasında birtakım fitrî bağlar kurmuştur. Bu bağların korunması ibadet olup bir takım sorumlulukları da içermektedir. Dinimizde sıla-i rahime özellikle dikkat çekilmiş, bunları ihmal etmek bir vebal olarak görülmüştür. Toplumsal huzur ve güvenin tesisi ve ferdin mutluluğu da bu mukaddes bağların korunmasına bağlıdır.

İnsan, yakınlarının sevinmesine sevinir, üzölmelerine ise üzölür. Sıla-i rahim, insanların birbirlerine karşı merhamet duymasına vesile olur.

Akrabalar arasında Allah'ın emrine uygun şekilde davranmak, herkesin bilip öğrenmesi ve uygulaması gereken bir husustur. İnsanların birbirlerine karşı uygun davranış sergilemelerinde akrabalık rolüne vurgu yapılır. Kur'ân'da münâfıkların ve lânete uğrayanların belirgin özelliğı olarak yeryüzünde bozgunculuk yapmaları ve akrabalık bağlarını koparmaları gösterilir, (er-Ra'd 13/25; Muhammed 47/22). İnsanın akrabalarına karşı yükümlü kılındığı vecibeleri yerine getirmemesi ve gereken ilgiyi göstermemesi kat'-ı rahimdir.

Sıla-i rahim, iyilik yapmak, imkân varsa infak etmek, güzel sözler söylemek şeklinde de olabilir. Akrabalara verilen sadaka, başkasına verilenden daha üstündür. Akraba ilişkilerinde, nefse takılıp kalmadan, karşı tarafın ne yapıp ettiğini de düşünmeden, her hususta sıla-i rahimi uygulamak gerekir. Akrabalar, hata edip kötülükte bulunsalar bile, onları affetmeli, onlara iyilik yapmalıdır.

Nitekim Allah Resûlü'nün dostlarından Ukbe b. Âmir anlatıyor: **“Bir gün Resûlullah (sav) ile karşılaştım. Hemen elimi uzattım ama o benden evvel davranıp benim elimi tuttu ve**

‘Ey Ukbe! Sana dünya ve âhiret ahlâkının en faziletlisini haber vereyim mi?’ dedikten sonra şunları sıraladı:

‘Seninle ilişkiyi kesen yakınlarla ilişkini sürdürürsün, sana vermeyene sen verirsin, sana zulmedenı affedersin.’ (Hâkim, Müstedrek, VII, 2602- 4/162). Hz. Peygamber'in ifadelerinde sıla-i rahim yapmanın kolay olmadığı anlaşılmaktadır.

Aile ve akrabalar arasındaki iletişim, fedakârlık ve sadakat temeline dayanmalıdır. Bu bilinçle birbirine sahip çıkan aileler başkalarına ihtiyaç duymazlar. Sevgi ve saygı ile akrabalık bağlarını koruyup devam ettiren kişilerden oluşan bir toplum, huzur ve sükûn içinde mükemmele doğru koşan bir toplum olur. İşte bu nedenle İslâm, akrabalar arasında sevgi ve saygının daima canlı tutulmasını istemiş, bu ilgi ve bağın kopmasına râzı olmamıştır.

İnsanlar arası ilişkilerin bir hukukî bir de fazîlet yönü vardır. İslâm bir yandan hukuku belirler, bir yandan da fazîlet yarışına çağrıda bulunur. Hak ve sorumluluk dengesi akrabalar arası iletişimde son derecede önemlidir. İslâm, hayatın her alanında olduğu gibi sıla-i rahimde de dengesizliği kabûl etmez. En yakın daire olan aileden başlayarak uzak çevreye kadar, akrabalık hukuku üzerinde önemle durur.

Cenab-ı Hak, sıla-i rahimi laykınca muhafaza etmeyi,
Sıla-i rahimle Rabbimizle olan bağımızı sağlam tutmayı,
Sıla-i rahim yaparak bereket ve hayra kavuşmayı,
Sıla-i rahim yaparak dualarına icabet edilen kullarından olmayı,
Sıla-i rahimi muhafaza edip, Rahmanın merhametini topluma yaymayı, bizlere nasip eylesin.

Abdullah AKSOY
Adapazarı İlçe Vaizi
18/11/2022